

§ 121

Dnr: KS-0319/2021

Svar på remiss - Regeringskansliets inbjudan om att lämna synpunkter på Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet

Beslutsunderlag

- Remiss Regeringskansliets inbjudan om att lämna synpunkter på Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet
- Förskolenämndens yttrande den 27 april 2021
- Grundskole- och gymnasienämndens yttrande den 27 april 2021
- Stadsledningskontorets skrivelse den 25 maj 2021
- Förslag till svar på remiss den 25 maj 2021

Tillkommande beslutsunderlag

- Moderaternas, Miljöpartiets och Kristdemokraternas gemensamma skrivelse den 7 juni 2021
- Sverigedemokraternas skrivelse den 7 juni 2021

Sammanfattning

Finansdepartementet har bjudit in Sundbybergs stad att lämna synpunkter på Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet. Ärendet har remitterats till förskolenämnden och grundskole- och gymnasienämnden. Därutöver har stadsledningskontoret under ärendets beredning inhämtat synpunkter från samhällsbyggnads- och serviceförvaltningens parkenhet vad gäller frågan om potentiellt utökad användning av stadens parker som friytor.

Krav på friytor regleras i plan och bygglagen (2010:900), PBL. Boverket tog år 2015, på uppdrag av regeringen, fram vägledningen "Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolors och förskolors utemiljö". I samband med vägledningen utarbetade och beslutade Boverket också allmänna råd – Boverkets allmänna råd (2015:1) om friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor och fritidshem. Trots vägledning, allmänna råd och att FN:s konvention om barnets rättigheter har blivit svensk lag – lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter finns en tydlig trend de

senaste åren att barn får allt mindre utrymme i stadsmiljöer, vid till exempel förtätningar.

Boverket har utvärderat effekterna av regleringen av friytor i PLB, vägledningen och de allmänna råden. Analysen av utvärderingen visar på att tillämpningen av 8 kap. 9 § andra stycket i PBL är bristfällig när det gäller friytor för skolor och förskolor. Boverket önskar därför kunna ställa bindande krav på kvaliteter och placering av friytor för lek och utevistelse vid fritidshem, skolor, förskolor och annan jämförlig verksamhet. Men de har inte för avsikt att genom föreskrifter ställa krav på friytornas storlek.

Förslaget i promemorian avser ett utökat bemyndigande för Boverket att meddela föreskrifter om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, skolor, förskolor och annan jämförlig verksamhet enligt 8 kap. 9 § andra stycket samt 10 och 11 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Bemyndigandet föreslås träda i kraft så snart som möjligt och ikraftträdandedatum för Boverkets föreskrifter kommer att bestämmas i samband med att föreskriften tas fram.

Stadsledningskontoret instämmer med Boverket att det finns behov av en ökad tydlighet gällande utformningen av friytor. Stadsledningskontoret instämmer med Boverket att det finns behov av en ökad tydlighet gällande utformningen av friytor och förslaget går i linje med både nationell lagstiftning, folkhälsomål, vägledningar samt stadens översiktsplan. Stadsledningskontoret håller också med förskolenämnden och grundskole- och gymnasienämnden att frågan om kvalitet i utevistelsen är komplex och att den påverkas av flera olika faktorer.

Förslaget anses generera en mer effektiv hantering av avvägningar inom ramen för detaljplaneprocessen, vilket förväntas leda till ökade möjligheter att säkerställa kvalitet i den fysiska planeringen. Det kommer också att ge en möjlighet till att säkerställa att alla barn ges jämlika rättigheter till hälsofrämjande och utvecklande verksamheter. Staden ges bättre förutsättningar att säkerställa ändamålsenlig markanvändning redan i tidig översiktsplanering.

En kommun ska också enligt skollagen erbjuda alla barn över ett år plats i förskola och annan pedagogisk verksamhet inom fyra månader. Detta ställer krav på kommunens lokalförsörjning och fysiska planering. En skärpt reglering av friyta gällande kvaliteter och placering kan därför komma att innebära utmaningar för en tätbefolkad och till ytan liten kommun som Sundbyberg. Förslaget kan komma att medföra att staden kan få svårigheter att säkerställa utbildningsplatser. Barnets bästa i Barnkonventionen är ett komplext begrepp och ska användas som vägledning i alla frågor som rör barn med fokus på att identifiera möjliga lösningar som ser till barnets bästa. Kompensatoriska åtgärder ska genomföras för att säkerställa att beslut så bra som möjligt utifrån förutsättningarna som finns i varje enskilt projekt, även om barnets bästa inte bedöms väga tyngst. Stadsledningskontoret skulle gärna se att det i eventuella föreskrifter förtydligas att kommuner vid behov ges möjlighet till att använda sig av kompensatoriska åtgärder. Som till exempel att vid planering av friytor kunna ta hänsyn till närliggande parker och grönområden som en resurs i en övergripande planering där friytan ej kan tillgodoses inne på egna fastigheten.

Det skulle vara välkommet om Boverket i sina riktlinjer har möjligheter att ge exempel på kompensatoriska åtgärder där riktlinjerna ej kan uppfyllas av olika anledningar. Om inte kan förslaget generera ekonomiska konsekvenser i form av bromsat bostadsbyggande som leder till minskade skatteintäkter i en redan ansträngd kommunbudget. Obebyggd mark och friytor är redan idag en brist i Sundbyberg. Stadsledningskontorets bedömning är att förslaget kan komma att bli kostnadsdrivande för stadens då det kommer att kräva både ett mer omfattande utredningsarbete samt krav på större och mer kvalitativa friytor för nya verksamheter.

Kommunstyrelsens överläggning

Yrkanden

Axel Conradi (M), Martin Solberg (MP) och Marcus Jonsson (KD) yrkar bifall till Moderaternas, Miljöpartiets och Kristdemokraternas gemensamma skrivelse den 7 juni 2021 innebärande att följande text läggs till i remissvaret: "Sundbyberg kommer behöva använda kreativa och innovativa lösningar för att skapa större friyta. Exempelvis friyta i flera plan eller att nyttja en skolbyggnads takyta för friyta. Detta när så kan ske på ett säkert sätt. Sådana lösningar ser vi fortsatt positivt på men de är betydligt mer kostsamma än traditionella friytor. Skulle de nationella kraven leda till att liknande innovativa men kostsamma lösningar krävs för att kommuner ska följa kraven ser vi det som naturligt att myndigheten också kompenserar kommunen för de ökade kostnaderna. Vidare ser vi det som problematiskt att Boverket föreslår att de ska kunna ställa bindande krav på placering av friytor för lek och utevistelse vid fritidshem, skolor, förskolor och annan jämförlig verksamhet. Vi ser att kommunerna själva bäst känner sina unika förutsättningar här och myndigheter ska därav vara restriktiva med vilka krav de ställer på landets kommuner. Om boverket bemyndigas att ställa sådana bindande krav finns en stor risk att det får negativa konsekvenser för våra möjligheter att utveckla staden efter våra lokala förutsättningar. Avslutningsvis ställer vi oss positiva till att Boverket inte avser meddela bindande krav på storleken på friytor. Ett sådant krav hade varit ytterst svårt, om ens möjligt, för en liten och tätbebyggd kommun som Sundbyberg att kunna leva upp till. Därför menar vi att Sundbybergs stad självt är bäst rustade att utifrån vår kännedom om våra förutsättningar avgöra den frågan."

Gary Aelius (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas skrivelse den 7 juni 2021 innebärande att de tre sista styckena i utsänt remissvar stryks.

Peter Schilling (S) yrkar bifall till det utsända förslaget och avslag på de av Axel Conradi (M), Martin Solberg (MP) och Marcus Jonsson (KD) samt Gary Aelius (SD) framställda förslagen.

Under överläggningen yttrar sig Moisés Ubeira (V) i övrigt.

Propositionsordning

Ordföranden konstaterar att tre förslag föreligger; dels det utsända, dels det av Axel Conradi (M), Martin Solberg (MP) och Marcus Jonsson (KD) framställda förslaget och dels det av Gary Aelius (SD) framställda förslaget. Ordföranden ställer

proposition på förslagen och finner att kommunstyrelsen bifaller det utsända förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

1. Förslag den 25 maj 2021 på svar på remiss godkänns och skickas som svar på Boverkets promemoria, Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet.

Reservationer

Kommunstyrelsegrupperna för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Miljöpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet.

Särskilt yttrande

Moisés Ubeira anmäler särskilt yttrande.
